

**SINIF Ö RETMENLERİNİN
TÜRKÇE DERS METİNİ İLME SÜRECİNDE BİLİMLERİN
BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yrd. Doç. Dr. Eyyup CO KUN*
Murat ALKAN**

ÖZ: 2005 yılında yenilenen Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı, Türkçe dersleri için önemli değişiklikler getirmiştir. Bu araştırmanın amacı, Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programında öngörülen metin ilme sürecine ilişkin öğretmenlerin bilgi düzeylerini değerlendirmektir.

Araştırmada metin ilme sürecine ilişkin bilgi düzeylerini belirlemek üzere 268 öğretmenine bilgi testi uygulanmıştır. Tamam, araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama araçları kapsamında ve görünür geçerli ini sağlamak üzere belirtke tablosu oluşturulmuş ve uzman görüşü alınmıştır. Testin güvenilirlik (Cronbach Alfa) katsayısı 0.75 olarak bulunmuştur. Elde edilen nicel verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistik teknikleri (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma) ve ilişkisiz örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin bilgi testinde metin ilme sürecinin amaçları ile ilgili başarı düzeyleri açıklanmıştır. Hazırlık (% 56.1), Anlama (% 36.2), Metin Aracılığıyla Öğrenme (% 40.6), Kendini ifade Etme (% 45.8), Ölçme ve Değerlendirme (% 54.1). Öğretmenlerin metin ilme sürecinin tamamına ilişkin başarı ortalaması ise % 46.6'dır. Öğretmenlerin metin ilme süreciyle ilgili bilgi düzeylerine ilişkin analizlerde bayan öğretmenlerin erkeklere, kadımları az olanlara, çok olanlara, programı tamamlayan, inceleyenlerin incelemeyenlere göre daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıflar öğretmenleri, Türkçe dersi, öğretim programı, metin ilme süreci.

* Mustafa Kemal Üniversitesi. Etil Fakültesi. Türkçe Etil Bölümü. ecoskun2002@yahoo.com

** Mustafa Kemal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türkçe Etil ABD. YLS Öğretim.

The Evaluation of the Knowledge Levels of Primary School Teachers Regarding the Process of Teaching a Text

ABSTRACT: Curriculum for Turkish language lessons as revised in 2005 (1st to 5th grade) and introduced important changes with respect to the Turkish language lessons. The aim of this study is to evaluate the knowledge levels of teachers regarding the process of teaching a text foreseen in the Curriculum for Turkish course (1st to 5th grades).

As part of this study, a test was administered to 268 primary school teachers in order to find out their knowledge levels regarding the process of teaching a text. A table of specifications was drawn up and specialists were asked for their opinion to ensure content and face validity of the test were established by the researchers. Reliability co-efficient (Cronbach Alfa) was found as 0.75 in the knowledge test. The data driven through quantitative means were analyzed through descriptive statistics (frequency, percentage, mean, standard deviation), independent samples t test, and one-way ANOVA.

The level of success of participant teachers in different stages of the process of teaching a text in the knowledge test were found as follows: preparation (56.1 %), comprehension (36.2 %), learning through texts (40.6 %), expressing oneself (45.8 %), assessment and evaluation (54.1 %). The average success level of the teachers regarding the whole process of teaching a text is 46.6 %. In the analysis of the knowledge levels about text working process of teachers; it was found that female teachers have been more successful than the male teachers; another point was that the teachers who were new in terms of seniority are more successful than the experienced teachers.

Key Words: Primary school teachers, Turkish course, curriculum, process of teaching a text

G R

Dil, zihinde olu an ve zihni yap,land,ran çok yönlü bir ileti im arac,d,r. Ö renme ise bireyin zihninde olu an; bilgisini, anlay, ,n, veya davran, ,n, yap,land,rd, , aktif bir iç süreçtir (Charlesworth 1996'dan akt. Saban 2005: 170). Bu süreç dil ö retimi aç,s,ndan dü ünüldü ünde a malar,n,n ayr,nt,l, olarak planland, , bir program,n düzenlenmesini gerekli k,lar.

Dil bir anla ma arac,d,r ve dinleme, konu ma, okuma ve yazma becerilerine dayan,r. Dilin etkili bir ekilde kullan,m,, bu temel becerilerin bütünlük içerisinde geli tirilmesine ba l, oldu u için ana dili dersini bir bilgi aktar,m, dersi olarak de il, beceri kazand,rma dersi olarak görmek gerekir (engül-Yalç,n 2004: 37-59; Temizyürek-Balc, 2006: 1; Onan 2008: 1).

2005 y,1,nda yenilenen Türkçe Dersi (1-5. S,n,flar) Ö retim Program, ile birlikte Türkçe derslerindeki metin i leme süreci de önemli ölçüde de i tirmi tir. Program yap,land,rımac, ö retim yakla ,m,na göre olu - turulmu tur. Programa dayal, metin i leme süreciyle birlikte ö rencilerin dü ünen, ele tiren, kendini ifade edebilen, bilgiyi yap,land,ran, aktif bireyler olmalar, hedeflenmektedir. Program,n uygulay,c,s, olan ö retmenin programda esas al,nan ö retim sürecini bilmesi ve benimsemesi Türkçe dersindeki ba ar,y, etkileyen en önemli faktörlerdendir. Türkçe Dersi (1-5. S,n,flar) Ö retim Program,ın, genel olarak de erlendiren uygulamal, çal, malar,n d, ,nda, ö retmenin program,n metin i leme sürecine ili kin bilgisini de erlendiren çal, malar,n az olmas, bir eksikliklidir. Bu konudaki eksiklik, ö retmenlerin, metin i leme süreciyle ilgili bilgi düzeylerini ö retmen aç,s,ndan de erlendirmeyi amaçlayan bu çal, man,n ç,k, noktas,n, olu turmaktadır.

TÜRKÇE DERSLERİNDE (1-5. SINIFLAR) METİN LEME SÜRECİ

Türkçe dersinde metin i leme süreci ö retmen k,lavuz kitab, üzerinde gerçekte tirilmektedir. Yeni programla birlikte, ö renciler öyküleyici, bilgilendirici ve iir türlerinde okuma metinlerinin oldu u ders kitab, ile okuma metinlerine yönelik etkinliklerin bulundu u çal, ma kitab,n, kullanılmaktadırlar. Ö retmen k,lavuz kitab,nda ise ö renci ders kitab,, çal, ma kitab, ve metin i leme süreci ile ilgili aç,klamalar bulunmakta, ö retmenlerin metin i leme sürecini nas,l yönlendirecekleri ayr,nt,l, biçimde anlat,lmaktadır.

Yeni programdaki metin i leme süreci, daha önceki programlara göre çok daha ayr,nt,l, biçimde haz,rlanm, t,r. Metin i leme süreci yeni programla öHaz,rl,k, Anlama, Metin Arac,l, ,yla Ö renme, Kendini fade Etme, Ölçme ve De erlendirmeö olarak be a amada ele al,nm, t,r. Bu a amalar da 23 alt a amaya ayr,lm, t,r.

I. Haz,rl,k: nsanlar bili sel duyu sal ve psikomotor olarak haz,r olmad,klar, konular, kavrayamazlar (Tan-Erdo an 2004: 37). Bu nedenle ö renmenin gerçekte ebilmesi için haz,r olma durumu sa lanmal,d,r. Ö rencinin ve ö retmenin verimli bir ders yapmas, büyük oranda ders için yap,lan haz,rl, a ba l,d,r (K,l,ç-Seven 2002: 27).

Haz,rl, ,n iki boyutu vard,r. Birincisi metinle ilgili ön haz,rl,k di- eri ise metinle ilgili zihinsel haz,rl,kt,r. Ön haz,rl,k, ö rencilerin dinleme, konu ma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu ile ilgili etkinliklere ba lamadan önce yapt, , genel haz,rl,klar, içermektedir. Bunlar; ö rencinin ve ö retmenin araç gerecini haz,rlamas,, materyal seçmesi, sunum için gerekli nesne ve modelleri getirmesi, oturaca , yeri belirlemesi, vb. kapsamaktadır. Zihinsel haz,rl,k ise ön bilgileri harekete geçir-

me, anahtar kelimelerle çal, ma, metni tan,ma ve tahmin etme amaç, yöntem ve teknik belirleme çal, malar,ndan olu maktad,r (MEB 2006: 160). Ö retmenin haz,rl,k a amas,na yeteri kadar süre ay,rmas,, haz,rl,k a amas,nda bulunan çevre ko ullar,n,, sosyal olanaklar, ve ö rencilerin ki isel özellikleri bilgi ve deneyimlerini dikkate almas, gerekir (Temur 2007: 351-394).

II. Anlama: Anlama; dinleme, okuma ve görsel okuma yoluyla al,nan bilgilerin üzerinde dü ünme, nedenlerini ara t,rma, sonuçlar ç,- karma ve de erlendirme biçimidir (Güne 2007: 229). Anlama a amas, da bir metnin görsel okuma, dinleme ve okuma yoluyla anla ,lmas,n, içermektedir (ahinel 2005: 217-219). Metni anlama çal, malar, ço unlukla görsel okuma çal, malar,yla ba lamaktad,r. Türkçe dersinde anlama çal, malar, metin üzerinden yap,lmaktad,r. Bu nedenle öokumay, anlama ö retimiö üzerinde önemle durulmas, gereken bir konudur. Bir metni okumak o metni anlamak demek de ildir. Okuman,n temel amac,, metindeki ana dü ünceyi, yard,mc, dü ünceleri ve bunlar aras,ndaki ili kileri kavramakt,r. Yap,land,rmac, yakla ,ma göre, metin içi metin d, , birçok ögenin ördü ü düzenli yap, olan metin, ara t,r,lmal,, ke fedilmeli ve zihinde yap,land,r,lmal,d,r.

III. Metin Arac,l, ,yla Ö renme: Metin arac,l, ,yla ö renme, ö -rencilerin metinden ö rendikleriyle günlük hayatlar,n, birle tirebilmelerini, metinden ö rendiklerini di er derslerle kar ,la t,r,malar,n, ve metinden ö rendikleriyle ilgili ara t,r,malar yapmalar,n, kapsamaktad,r (ahinel 2005: 217-219). Metin arac,l, ,yla ö renme, ögünlük hayatla ili kilendirmeö ödi er derslerle ve ara disiplinlerle ili kilendirmeö ve öara t,r,maö a amalar,ndan olu maktad,r.

IV. Kendini fade Etme: Metin i leme sürecinde ö rencinin metinden ö rendi i bilgileri s,n,f ortam,nda farkl, durumlarda ifade etmesi ö renmenin kal,c,l, ,n, art,r,maktad,r. Ö rencinin ö rendiklerini s,n,f ortam,nda yaz,l, ve sözlü olarak aktarabilmesi için Türkçe Dersi (1-5. S,n,flar) Ö retim Program,nda kendini ifade etme a amas, olu turulmu -tur. Kendini ifade etme a amas, dil becerilerinden anlat,ma dayal, konu ma, yazma ve görsel sunu becerilerini kapsamaktad,r. Bu a amaya kadar ö renciler haz,rl,k, anlama, metin arac,l, ,yla ö renme a amalar,ndan geçmi lerdir. Bu ba l,k alt,nda yap,lacak konu ma, yazma ve görsel sunu etkinlikleriyle ö rencilerin kendilerini ifade etmeleri, bu becerilerde geli me göstermeleri hedeflenmektedir (Temur 2007: 351-394). A amada konu ma, yazma, görsel sunu gibi uygulamalar,n d, ,nda ön haz,rl,k, zihinsel haz,rl,k, ön bilgileri harekete geçirme-konu belirleme, amaç, yöntem ve teknikleri belirleme, kurallar, uygulama, gibi uygulamalar yapt,r,lmal,d,r.

V. Ölçme ve De erlendirme: *Ölçme, ö retim etkinliklerinin say, sal verilerle ifadesi, de erlendirme ise bu say, sal ifadelerin belli ölçüt- lere göre yorumlanması, d, r. ö* (MEB 2006: 10). Ölçmenin gerçekle ebi- mesi için ölçülecek bir niteli in olmas,, niteli in gözlenebilmesi, amaca uygun say, ve sembollerle gösterilmesi gerekir. Ölçme de erlendirme metin i leme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır (Balç, -Tekkaya 2000: 426 50; Kutlu, 2005: 64676). Bir metin i leme sürecindeki ölçme ve de erlendirme çalımları, ele alın, metnin ö renciler tarafından yeterince kavran, p kavranmadı, n, ortaya koymak amacıyla yapılır. (Temur 2007: 3516394; Yılmaz 2007: 128; Güne 2007: 347; Yıldırım 2006: 261-268).

Yeni Türkçe ö retim programı, ölçme ve de erlendirme konusunda da önemli de işikler getirmiştir. Programdaki ölçme ve de erlendirme anlayış,, ö rencilere not vermekten çok ö rencilere rehberlik etmek ve en uygun öğrenme-ö retme ortamını yaratmak için sürece yön vermeyi esas alarak ö rencilerin neyi bilmediğinden çok neyi bildiğinin belirlenmesine yönelik hazırlanmış, tır (Yangın 2005: 4776516; Göçer 2007: 4316467; Birgin-Gürbüz 2009: 162).

Yeni ö retim programında yazılı, yoklama, sözlü yoklama, çoktan seçmeli test, doğru-yanlı sorular,, kısa cevaplı sorular ve ele tirmesorular, gibi geleneksel ölçme ve de erlendirme yöntemlerinin yanı, nda alternatif ölçme ve de erlendirme türlerinden ürün dosyası (portfolyo), puanlama ölçe i (rubrik), proje ödevi, performans ödevi, grup de erlendirmesi, akran de erlendirmesi, ö renci öz de erlendirmesi, kavram haritası,, gözlem formu, tutum ölçe i, kontrol listesi, tanımlayıcı dallanım, a aç tekniği, poster, görüşme vb. kullanılmaktadır. Bu ölçme araçları, sadece sonucu de il, öğrenme sürecini bir bütün olarak de erlendirmeyi amaçlamaktadır (Coşkun 2005: 421-476)

A amaç	Alt A amaç
I. Hazırlık	1. Ön Hazırlık 2. Zihinsel Hazırlık a. Ön bilgilerini harekete geçirme b. Anahtar kelimelerle çalışma c. Metni tanıma ve tahmin etme ç. Amaç belirleme d. Tür, yöntem ve teknikleri belirleme
II. Anlama	1. Görsel Okuma, Dinleme ve Okuma a. Görsel okuma b. Dinleme c. Okuma d. Anlam, bilinmeyen kelimelerle çalışma 2. Metni inceleme 3. Söz Varlığı, Anlam, Geliştirme

III. Metin Arac,ı , le Ö renme	1. Günlük Hayatla li kilendirme 2. Di er Derslerle ve Ara Disiplinlerle li kilendirme 3. Ara t,rma
IV. Kendini fade Etme	1. Zihinsel Haz,r,l,k a. Ön bilgileri harekete geçirme-konu belirleme b. Amaç belirleme c. Yöntem ve teknikleri belirleme ç. Tür ve sunu seklini belirleme 2. Kurallar, Uygulama 3. Konu ma, Yazma ve Görsel Sunu 4. Söz Varl, ,n, Kullanma
V. Ölçme ve De erlendirme	

Tablo 1. Yeni Türkçe Program,na Göre Ö renme ve Ö retme Sürecinin Amaçları,

AMAÇ

Bu çal, man,n amaç,, s,n,f ö retmenlerinin 2005 y,l,nda yenilenen Türkçe Dersi (1-5. S,n,flar) Ö retim Program,ındaki metin i leme süreciyle ilgili bilgi düzeylerini de erlendirmektir.

Ara t,rman,n alt problemleri unlard,r:

1. İlkö retim 165. s,n,f ö retmenlerinin Türkçe Dersi (165. S,n,flar) Ö retim Program,ında öngörülen metin i leme sürecinin
 - a. Haz,r,l,k a mas,
 - b. Anlama a mas,
 - c. Metin Arac,ı ,yla Ö renme a mas,
 - d. Kendini fade Etme a mas,
 - e. Ölçme ve De erlendirme a mas, ile ilgili bilgileri ne düzeydedir?
2. İlkö retim 165. S,n,flar ö retmenlerinin Türkçe Dersi Ö retim Program,ındaki metin i leme süreciyle ilgili bilgi düzeylerinde
 - a. Cinsiyete
 - b. K,deme
 - c. Program, inceleme düzeyine
 - d. E itim verdikleri s,n,f düzeyine
 - e. Mezun olduklar, okul türüne göre anlaml, bir fakl,l,k olu maktadırm,d,r?

YÖNTEM

Ara t,rman,n Modeli: Bu ara t,rma nicel veri toplama tekniklerinden yararlan,larak gerçeikle tirilen tarama modeline dayal, betimsel bir çal, mad,r.

Evren ve Örnekleme: Çal, man,n evreni, 200862009 ö retim y,- l,nda Hatay il merkezindeki ilkö retim okullar,nda görev yapan 165. s,n,f ö retmenleridir. Ara t,rmada kullan,lan *öTürkçe Dersi Metin leme Sürecine li kin Bilgi Testiö* evren içerisindeki ö retmenlerden tesadüfi küme örnekleme yöntemiyle seçilmi 268 ö retmene uygulanm, t,r. Ö - retmenlerin 156ø, erkek 106ø, bayan olup 6 ki i anketteki cinsiyet bölümlünü bo b,rakm, t,r. Mezun olunan okul bak,m,ndan E itim Fakültesi mezunlar, % 50.7 ço unluktad,r. Ara t,rmaya kat,lan ö retmenlerin ço unlu u (% 67.2) 16 y,l ve üzerinde k,deme sahiptir. Ö retmenlerin k,- dem ortalamalar, 21 y,ld,r. Hizmet içi e itim alma durumuna göre da ,- l,ma bak,ld, ,nda ise ö retmenlerin % 65.3ü (175 ö retmen) Türkçe Dersi (1-5. S,n,flar) Ö retim Program, hakk,nda hizmet içi e itim alm, - t,r.

Veri Toplama Arac,n,n Geli tirilmesi ve Uygulanmas,: *öTürkçe Dersi Metin leme Sürecine li kin Bilgi Testiö* çoktan seçmeli sorulardan olu maktad,r. Bu testteki sorular, programda belirlenen ve uygulanmas, ö retmen k,lavuz kitaplar,nda ayr,nt,l, biçimde gösterilen metin i leme sürecinin a amalar, konusunda ö retmenlerin bilgi düzeylerini ölçmeye yöneliktir. Testin taslak halini olu turmak için Türkçe Dersi (1-5. S,n,flar) Ö retim Program, ve Türkçe dersi ö retmen k,lavuz kitaplar,ndan yararlan,larak ara t,rmac,lar taraf,ndan 60 maddelik bir soru havuzu haz,rlanm, t,r.

Testin kapsam ve görünü geçerlili ini sa lamak üzere belirtke tablosu (bkz. Ek-2) haz,rlanarak uzman görü ü al,nm, t,r. Taslak formda haz,rlanan 60 soruyla ilgili uzmanlardan her soruya 165 aras,nda bir puan vermesi ve varsa sorunun daha iyi hale getirilmesi önerilerini yazmalar, istenmi tir. Uzmanlar,n verdi i puanlara ve belirtke tablosundaki s,n,fland,rmaya ba l, olarak her alt a amada en yüksek puana sahip olan sorular testin son haline al,nm, t,r. Testin son halindeki 30 maddenin her birinin uzmanlardan 5 üzerinden en az 4 puan ald, , belirlenmi tir.

Bilgi testi (bkz. Ek-1), 18 okulda, 15 günde uygulanm, t,r. Ölçme arac,n,n uygulanmas,nda ö retmenlerin gönüllü olmas, dikkate al,nm, t,r. Ö retmenler bilgi testini ortalama 30 dakikada bitirmi lerdir. Bilgi testinin uygulanmas,ndan sonra yap,lan analizde testin güvenilirlik (Cronbach Alfa) katsay,s, .75 olarak bulunmu tur.

Verilerin Analizi: Ö retmenlerin bilgi testindeki başarılar, metin i leme sürecinin amaçlarına göre frekans ve yüzde değerleriyle tablolar halinde gösterilmiştir. Bilgi testindeki başarı düzeyinin öğretmenlere ait kişisel değerlere farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere başarı, örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde ilköğretim 165 öğretmenlerinin Türkçe derslerinde metin i leme süreci ile ilgili bilgi düzeylerine ait bulgular sunulmuştur.

Ö retmenlerin Metin i leme Sürecine İlişkin Bilgi Düzeyleri:

Ö retmenlerin bilgi testindeki başarı düzeyleri metin i leme sürecinin amaçlarına göre Tablo 2'de gösterilmiştir.

Amaç	Soru Sayısı	Başarı
1. Hazırlık	6	% 56.1
2. Anlama	6	% 36.2
3. Metin Aracılığıyla Öğrenme	4	% 40.6
4. Kendini ifade Etme	8	% 45.8
5. Ölçme ve Değerlendirme	6	% 54.1
Toplam	30	% 46.6

Tablo 2. Ö retmenlerin Metin i leme Sürecinin Amaçlarına İlişkin Başarı Düzeyi

Ö retmenlerin metin i leme sürecindeki başarıları, hazırlık amaçlarında % 56.1, anlama amaçlarında % 36.2, metin aracılığıyla öğrenme amaçlarında % 40.6, kendini ifade etme amaçlarında % 45.8, ölçme ve değerlendirme amaçlarında % 54.1 olarak bulunmuştur. En yüksek başarı düzeyi % 56.1 ile hazırlık amaçlarında en düşük başarı düzeyi ise % 36.2 ile anlama amaçlarında tespit edilmiştir. Öğretmenlerin testin tamamındaki başarı yüzdesi % 50'in altındadır.

Ö retmenlerin Hazırlık Amaçlarına İlişkin Bilgi Düzeyleri:

Bilgi Testinde öğretmenlere hazırlık amaçları ile ilgili çoktan seçmeli 6 soru yöneltilmiştir. Bu soruların her biri hazırlık amaçlarına yönelikdir. Bu sorulara ilişkin başarı durumları, Tablo 3'te gösterilmiştir.

Alt A ama	Do ru		Yanl,	
	f	Yüzde	f	Yüzde
Ön Haz,rl,k	91	% 34.0	177	% 66.0
Ön Bilgileri Harekete Geçirme	175	% 65.3	93	% 34.7
Anahtar Kelimelerle Çal, ma	194	% 72.4	74	% 27.6
Metni Tan,ma ve Tahmin Etme	83	% 31.0	185	% 69.0
Amaç Belirleme	184	% 68.7	84	% 31.3
Tür, Yöntem ve Teknik Belirleme	176	% 65.7	92	% 34.3
Ortalama	150.5	% 56.1	117.5	% 43.9

Tablo 3. Ö retmenlerin Haz,rl,k A amas,na li kin Sorulardaki Ba ar, Durumlar,

Tablo 3ø göre ö retmenler, õhaz,rl,kö a amas,yla ilgili sorularda en yüksek ba ar,y, (% 72.4) õanahtar kelimelerle çal, maö ile ilgili soruda, en dü ük ba ar,y, (% 31) ise õmetni tan,ma ve tahmin etmeö ile ilgili soruda göstermi lerdir. Haz,rl,k a amas,yla ilgili sorular,n toplam, göz önünde bulundurularak yap,lan de erlendirmede ise ba ar, yüzdesi % 56.1 olarak bulunmu tur.

Ö retmenlerin Anlama A amas,na li kin Bilgi Düzeyleri:

Bilgi testinde ö retmenlere õanlamaö a amas,yla ilgili çoktan seçmeli 6 soru yöneltilmi tir. Bu sorular,n her biri anlama a amas,n,n alt a amalar,na yöneliktir. Bu sorulara ili kin ba ar, durumlar, Tablo 4øte gösterilmi tir.

Alt A ama	Do ru		Yanl,	
	f	Yüzde	f	Yüzde
Görsel Okuma	68	% 25.4	200	% 74.6
Dinleme	77	% 28.7	191	% 71.3
Okuma	170	% 63.4	98	% 36.6
Anlam, bilinmeyen kelimelerle çal, ma	85	% 31.7	183	% 68.3
Metni nceleme	113	% 42.2	155	% 57.8
Söz Varl, ,n, Geli tirme	69	% 25.7	199	% 74.3
Ortalama	97	% 36.2	171	% 63.8

Tablo 4. Ö retmenlerin Anlama A amas,na li kin Sorulardaki Ba ar, Durumlar,

Tablo 4ø göre ö retmenler, õanlamaö a amas,yla ilgili sorulardan en yüksek ba ar,y, (% 63.4) õokumaö ile ilgili soruda, en dü ük ba ar,y, (% 25.4) ise õgörsel okumaö ile ilgili soruda göstermi lerdir. Anlama a amas,yla ilgili sorular,n toplam, göz önünde bulundurularak yap,lan de erlendirmede ise ba ar, yüzdesi % 36.2 olarak bulunmu tur.

Ö retmenlerin Metin Arac,l, ,yla Ö renme A amas,na li kin Bilgi Düzeyleri:

Bilgi testinde ö retmenlere ömetin arac,l, ,yla ö renmeö a amas,y- la ilgili çoktan seçmeli 4 soru yöneltildi. Bu sorular,n her biri ömetin arac,l, ,yla ö renmeö a amas,n,n alt a amalar,na yöneliktir. Bu sorulara ili kin ba ar, durumlar, Tablo 5te gösterildi.

Alt A ama	Do ru		Yanl,	
	f	Yüzde	f	Yüzde
Günlük Hayatla li kilendirme	138	% 51.5	130	% 48.5
Di er Derslerle ve Ara Disiplinlerle li kilendirme	56	% 20.9	212	% 79.1
Ara t,rma	132	% 49.3	136	% 50.7
Ortalama	108.7	% 40.6	159.3	% 59.4

Tablo 5. Ö retmenlerin Metin Arac,l, ,yla Ö renme A amas,na li kin Sorulardaki Ba ar, Durumlar,

Tablo 5te göre ö retmenler, ömetin arac,l, ,yla ö renmeö a amas,y- la ilgili sorulardan en yüksek ba ar,y, (% 51.5) günlük hayatla li kilendirmeö ile ilgili soruda, en dü ük ba ar,y, (% 20.9) ise ödi er derslerle ve ara disiplinlerle li kilendirmeö ile ilgili soruda göstermi lerdir. Metin arac,l, ,yla ö renme a amas,y- la ilgili sorular,n toplam, göz önünde bulundurulurken de erlendirmede ise ba ar, yüzdesi % 40.6 olarak bulunmu tur.

Ö retmenlerin Kendini fade Etme A amas,na li kin Bilgi Düzeyleri:

Bilgi testinde ö retmenlere ökendini ifade etmeö a amas,y- la ilgili çoktan seçmeli 8 soru yöneltildi. Bu sorular,n her biri ökendini ifade etmeö a amas,n,n alt a amalar,na yöneliktir. Bu sorulara ili kin ba ar, durumlar, Tablo 6da gösterildi.

Alt A ama	Do ru		Yanl,	
	f	Yüzde	f	Yüzde
Ön Bilgileri Harekete Geçirme-Konu Belirleme	97	% 36.2	171	% 63.8
Amaç Belirleme	92	% 34.3	176	% 65.7
Yöntem ve Teknikleri Belirleme	204	% 76.1	64	% 23.9
Tür ve Sunu eklini Belirleme	152	% 56.7	116	% 43.3
Kurallar, Uygulama	91	% 34.0	177	% 66.0
Konu ma, Yazma ve Görsel Sunu	125	% 46.6	143	% 53.4
Söz Varl, ,n, Kullanma	98	% 36.6	170	% 63.4
Ortalama	122.7	% 45.8	145.3	% 54.2

Tablo 6. Ö retmenlerin Kendini fade Etme A amas,na li kin Sorulardaki Ba ar, Durumlar,

Tablo 6'ya göre ö retmenler, ö kendini ifade etme amaçlarıyla ilgili sorulardan en yüksek başarı, (% 76.1) yöntem ve teknikleri belirleme ile ilgili soruda, en düşük başarı, (% 34.0) ise ö kurallar, uygulama ile ilgili soruda göstermektedir. Kendini ifade etme amaçlarıyla ilgili soruların toplam, göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirilmede ise başarı yüzdesi % 45.8 olarak bulunmuştur.

Ö retmenlerin Ölçme ve De erlendirme Amaçlarına İlişkin Bilgi Düzeyleri:

Bilgi testinde ö retmenlere ölçme ve değerlendirme amaçlarıyla ilgili çoktan seçmeli 6 soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin başarı durumları, Tablo 11'de gösterilmiştir.

Konu	Do ru		Yanl,	
	f	Yüzde	f	Yüzde
Performans De erlendirme	146	% 54.5	122	% 45.5
Ölçme De erlendirme Araç ve Yöntemleri	168	% 62.7	100	% 37.3
De erlendirme	202	% 75.4	66	% 24.6
Proje Ödevleri	112	% 41.8	156	% 58.2
Kavram Haritaları,	125	% 46.6	143	% 53.4
Tutum Ölçme i	117	% 43.7	151	% 56.3
Ortalama	145	% 54.1	123	% 45.9

Tablo 7. Ö retmenlerin Ölçme ve De erlendirme Amaçlarına İlişkin Sorulardaki Başarı Durumları,

Tablo 7'ye göre ö retmenler, ölçme ve değerlendirme amaçlarıyla ilgili sorulardan en yüksek başarı, (% 75.4) bilgi testindeki değerlendirme ile ilgili soruda, en düşük başarı, (% 41.8) ise proje ödevleri ile ilgili göstermektedir. Ölçme ve değerlendirme amaçlarıyla ilgili soruların toplam, göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirilmede ise başarı yüzdesi % 54.1 olarak bulunmuştur.

Çeşitli Değişkenlere Göre Ö retmenlerin Bilgi Testi Başarı Düzeyleri:

Bu bölümde ö retmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, ö retim verdikleri sınıf, mezun oldukları okul, program, inceleme gibi değişkenler bakımından bilgi testi başarı düzeylerinde farklılık olup olmadığı ortaya konulmuştur.

Araştırmada ö retmenlerin cinsiyetlerine göre bilgi testindeki başarı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığına, belirlemek üzere ilikisiz örneklem t testi yapılmıştır.

Cinsiyet	n	Ort.	ss	sd	t	p
Bayan	156	14.77	4.827	260	2.479	.014
Erkek	106	13.24	5.040			

Tablo 8. Bilgi Testi Ba ar,s,n,n Cinsiyete Göre li kızız Örneklemeler t Testi Sonuçlar,

Tablo 8'de görüldü ü gibi bayan ö retmenlerin bilgi testi ba ar, ortalamalar, 14.77 iken erkek ö retmenlerin ortalamalar, 13.24'tür. ki grup aras,ndaki fark anlaml,d,r [$t_{(260)} = 2.479, p < .05$].

Ö retmenlerin mesleki k,demlerine göre bilgi testi ba ar, düzeyleri Tablo 9'da gösterilmektedir.

K,dem	n	Ort.	ss
1-15 y,l	78	15.69	4.765
16-25 y,l	115	14.68	4.584
26 y,l ve üzeri	65	11.34	4.522
Toplam	258	14.14	4.905

Tablo 9. Ö retmenlerin K,demlerine Göre Bilgi Testindeki Ba ar, Düzeyleri

Tablo 9'a göre, 1-15 y,l aras,nda k,deme sahip ö retmenlerin ba ar, ortalamas, 15.69; 16-25 y,l aras,nda k,deme sahip ö retmenlerin ortalamas, 14.68; 26 y,l ve üzeri k,deme sahip ö retmenlerin ortalamas, 11.34'tür. Bilgi testi puan ortalamalar, bak,m,ndan gruplar aras,nda ortaya ç,kan bu fark,n istatistiksel olarak anlaml, olup olmad, ,n, belirlemek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA), anlaml, ise fark,n hangi gruplar aras,nda oldu unu belirlemek üzere Scheffe testi yap,lm, t,r. Sonuçlar Tablo 10'da gösterilmi tir.

Varyans,n Kayna ,	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlaml, Fark
Gruplar Aras,	731.429	2	365.714	17.104	0.000	1615 y,l 626 y,l ve üzeri
Gruplar ç,i	5452.265	255	21.381			16625 y,l 626 y,l ve üzeri
Toplam	6183.694	257				

Tablo 10. Ö retmenlerin Bilgi Testi Ba ar,lar,n,n K,deme Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçlar,

Tablo 10, ö retmenlerin bilgi testi ba ar, ortalamalar,nda k,demlerine göre istatistiksel olarak anlaml, bir fark oldu unu göstermektedir [$F_{(2-255)} = 17.104, p < 0.01$]. Scheffe testinin sonuçlar,na göre bu fark, 26 y,l ve üzeri k,deme sahip olanlarla di er gruplar aras,nda ortaya ç,kmaktad,r. 1-15 y,l k,deme sahip olanlar,n ortalamas, (15.69), 16-25 y,l ara-

s,nda k,deme sahip olanlar,n ortalamas,ndan (14.68) yüksek olmas,na ra men aradaki fark istatistiksel olarak anlaml, de ildir.

Ö retmenlerin program, inceleme düzeylerine göre bilgi testi ba ar,lar, Tablo 11'te gösterilmektedir.

nceleme	n	Ort.	ss
Hiç veya az	31	12.61	4.917
Gereken	125	14.18	4.213
Tamam,n,	88	15.35	5.538
Toplam	244	14.41	4.877

Tablo 11. Ö retmenlerin Program, nceleme Düzeylerine Göre Bilgi Testi Ba ar,lar,

Tablo 11'e göre, bilgi testinde program, hiç incelemeyen veya az inceleyen ö retmenlerin ortalamas, 12.61; kendisine gerekti i kadar,n, inceledi ini belirtenlerin ortalamas, 14.18; program,n tamam,n, inceleyen ö retmenlerin ortalamas, 15.35'tir. Bilgi testi puan ortalamalar, bak,m,n, dan gruplar aras,nda ortaya ç,kan bu fark,n istatistiksel olarak anlaml, olup olmad, ,n, belirlemek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA), anlaml, ise fark,n hangi gruplar aras,nda oldu unu belirlemek üzere Scheffe testi yap,lm, t,r. Sonuçlar Tablo 12'de gösterilmi tir.

Varyans,n Kayna ,	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlaml, Fark
Gruplar Aras,	184.630	2	92.315	3.977	.020	Hiç veya az -
Gruplar ç i	5594.202	241	23.212			Tamam,n,
Toplam	5778.832	243				

Tablo 12. Ö retmenlerin Bilgi Testi Ba ar,lar,n,n Program, ncelemelerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçlar,

Tablo 12, ö retmenlerin program, incelemelerine göre bilgi testi ba ar, ortalamalar, aras,nda istatistiksel olarak anlaml, bir fark oldu unu göstermektedir [$F_{(2,241)} = 3.977, p < 0.05$]. Scheffe testinin sonuçlar,na göre bu fark, program, hiç veya az inceleyenlerle tamam,n, inceleyenler aras,nda ç,kmaktad,r.

Ö retmenlerin ö retim verdikleri s,n,f bilgilerine göre bilgi testi ba ar, düzeyleri Tablo 13'te gösterilmektedir.

S,n,f	n	Ort.	ss
1	46	13.89	3.979
2	67	14.09	4.917
3	55	14.73	5.140
4	52	14.27	5.616
5	41	13.71	5.090
Toplam	261	14.16	4.965

Tablo 13.: Ö retmenlerin Ö retim Verdikleri S,n,flara Göre Bilgi Testindeki Ba ar, Düzeyleri

Tablo 13ø göre, bilgi testinde 1. s,n,f ö retmenlerinin ortalamas, 13.89; 2. s,n,f ö retmenlerinin ortalamas, 14.09; 3. s,n,f ö retmenlerinin ortalamas, 14.73; 4. s,n,f ö retmenlerinin ortalamas, 14.27; 5. s,n,f ö retmenlerinin ortalamas, 13.71'dir. Bilgi testi puan ortalamalar, bak,m,n-dan gruplar aras,nda ortaya ç,kan bu fark,n istatistiksel olarak anlaml, olup olmad, ,n, belirlemek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yap,lm, t,r. Sonuçlar Tablo 14øte gösterilmi tir.

Varyans,n Kayna ,	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p
Gruplar Aras,	30.369	4	7.592	.305	.875
Gruplar içi	6379.547	256	24.920		
Toplam	6409.916	260			

Tablo 14. Ö retmenlerin Bilgi Testi Ba ar,lar,n,n Ö retim Verdikleri S,n,flara Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçlar,

Tablo 14, ö retmenlerin ö retim verdikleri s,n,flara göre bilgi testi ba ar, ortalamalar, aras,nda istatistiksel olarak anlaml, bir fark olmad, ,n, göstermektedir [$F_{(4-256)}=.305, p>0.05$].

Ö retmenlerin mezun olduklar, okullara göre bilgi testi ba ar, düzeyleri Tablo 15øte gösterilmektedir.

S,n,f	n	Ort.	ss
Ö retmen Okulu / E itim Enstitüsü	78	12.04	5.288
E itim Fakültesi	136	14.82	4.407
Di er Fakülteler	49	15.63	4.868
Toplam	263	14.14	4.953

Tablo 15. Ö retmenlerin Mezun Olduklar, Okullara Göre Bilgi Testi Ba ar, Düzeyleri

Tablo 15ø göre, bilgi testinde ö retmen okulu-e itim enstitüsü okullar,ndan mezun ö retmenlerin ortalamas, 12.04; e itim fakültesinden mezun ö retmenlerin ortalamas, 14.82; di er fakültelerden mezun ö retmenlerin ortalamas, 15.63'tür. Bilgi testi puan ortalamalar, bak,m,ndan gruplar aras,nda ortaya ç,kan bu fark,n istatistiksel olarak anlaml, olup olmad, ,n, belirlemek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA), fark anlaml, ise hangi gruplar aras,nda oldu unu belirlemek üzere Scheffe testi yap,lm, t,r. Sonuçlar Tablo 16øda gösterilmi tir.

Varyans,n Kayna ,	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlaml, Fark
Gruplar Aras,	515.833	2	257.916	11.341	.000	Ö r.Ok./ E t.Ens ó E it. Fak
Gruplar ç i	5912.677	260	22.741			Ö r.Ok./ E t.Ens - Di er Fak.
Toplam	6428.510	262				

Tablo 16. Ö retmenlerin Bilgi Testi Ba ar,lar,n,n Mezun Olduklar, Okullara Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçlar,

Tablo 16, ö retmenlerin mezun olduklar, okullar aras,nda bilgi testi ba ar, ortalamalar,nda istatistiksel olarak anlaml, bir fark oldu unu göstermektedir. Scheffe testinin sonuçlar,na göre bu fark ö retmen okulu/e itim enstitüsü mezunlar,yla e itim fakültesi mezunlar, ve ö retmen okulu/ e itim enstitüsü ile di er fakülteler aras,nda ç,kmaktad,r.

SONUÇ ve TARTI MA

Ara t,rma sonuçlar,na da ö retmenlerin bilgi testinde metin i leme sürecinin a amalar,na ili kin ba ar, düzeyleri u ekildedir. *Haz,rl,k* (% 56.1), *Anlama* (% 36.2), *Metin Arac,l, yla Ö renme* (% 40.6), *Kendini fade Etme* (% 45.8), *Ö lçme ve De erlendirme* (% 54.1). Ö retmenlerin metin i leme sürecinin tamam,na ili kin ba ar, ortalamas, ise % 46.6'd,r.

Bu sonuçlar, yeni program,n metin i leme sürecine getirdi i yeniliklerin ö retmenler taraf,ndan yeterince bilinmedi ini ortaya koymaktad,r. Yeni ö retim programlar, üzerine yap,lan birçok ara t,rma (Co kun, 2005: 421-476; Collins, 2005: 220-229; Gözütok vd., 2005: 17-40; Ya ar vd., 2005: 51-63; Acar, 2007; Akaya - K,r,m,z., 2007: 232-249; Özdemir, 2007; Özo ul, 2007; Yi ito lu, 2007, An,lan vd., 2008: 783-788 ; Damlap,nar, 2008) ö retmenlerin yeni programlarla ilgili yeterince bilgi sahibi olmad,klar,na i aret etmektedir. Türkçe ö retmenlerinin ö retim program,ndaki metin i leme sürecine ili kin bilgi düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bu çal, ma ö retmenlerin bu konuda beklenen düzeyde olmad, n, aç,kça ortaya koymaktad,r.

Bir ö retim program,n,n en önemli ögelerinden biri ö retmendir. Ö retim program, ne kadar iyi yap,land,r,lm, olursa olsun esas belirleyici ö retmendir. Bu aç,dan ö retmenin yeni program, tan,mas, çok önemlidir. Ö retmenlerin y,l boyunca her hafta, her metinde uygulad,klar, metin i leme süreci hakk,ndaki bilgilerinin bu derece yetersiz olmas, son derece önemli bir sonuçtur ve mutlaka dikkate al,nmal,d,r.

Türkçe Dersi (1-5. S,n,flar) Ö retim Program, bir y,ll,k pilot uygulama ile birlikte 4 y,ld,r uygulanmaktad,r. Bu süreç içerisinde ö retmen-

lerin program,n getirdi i yenilikleri ö renebilmeleri için pek çok imkân olu mu tur. Programlar,n uygulanmaya ba lamas,yla birlikte her ilde programla ilgili hizmet içi e itimler yap,lm, t,r. Ö retim program, ve getirdi i yenilikler, örnek etkinlikler ve ders planlar, do rudan MEB'in web sayfas,nda 4 y,ld,r bulunmaktad,r. Ayr,ca ö retmen k,lavuz kitaplar,n,n ba ,nda yeni ö retim program,n,n getirdi i yenilikler ve metin i leme sürecinin a amalar, ayr, ayr, aç,klanm, t,r. Di er yandan k,lavuz kitapta metin i leme sürecinin her a amas, her metinde uygulamal, olarak aç,klanmaktad,r. Sonuç olarak, ö retmenlerin program,n öngördü ü metin i leme sürecini ö renmesi için birçok imkân olmas,na ra men bilgi düzeylerinin yetersiz olmas,, birço unun bu imkânlar, de erlendirmedini, belki de k,lavuz kitaptaki aç,klamalar, okumad, ,n, ortaya koymaktad,r.

Ö retmenlerin metin i leme süreciyle ilgili bilgi düzeylerine ili kin analizlerde bayanlar,n erkeklere, k,demi az olanlar,n çok olanlara göre, program,n tamam,n, inceleyenlerin incelemeyenlere göre daha ba ar,l, olduklar, belirlenmi tir. Bu sonuçlar bayan ö retmenlerin, erkeklere göre, meslekte yeni olan ö retmenlerin, eski olanlara göre yeniliklere daha duyarl, olduklar,n, göstermektedir. Günay'ın (2006) ara t,rmas,nda da bayan ö retmenlerin erkeklere göre programa daha olumlu bakt,klar, sonucuna ula ,lm, t,r. Program,n tamam,n, inceleyenlerin ba ar,lar,n,n daha yüksek olmas, ise di er ö retmenlerin program, incelemeleri durumunda bilgi düzeylerinin artaca , ekinde yorumlanabilir.

KAYNAKÇA

- BALCI, Erdal&Tekkaya, Ceren (2000), &Ölçme ve De erlendirme Tekniklerine Yönelik Bir Ölçe in Geli tirilmesi&, Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi, S. 18, s. 42&650.
- B RG N, Osman-Gürbüz, Ramazan (2009), &S,n,f Ö retmeni Adaylar,n,n Ölçme ve De erlendirme Konusundaki Bilgi Düzeylerinin ncelenmesi&, http: //www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/ articles/2008/20/OBIRGIN-RGURBUZ.PDF. (son eri im 22 Nisan 2009)
- COLLINS, Ay e (2005), &lkö retim Türkçe Programlar, Pilot Uygulama De erlendirmesi&, E itimde Yans,malar VIII: Yeni lkö retim Programlar,n, De erlendirme Sempozyumu Erciyes Üniversitesi, Tek, ,k E itim Ara t,rma Geli tirme Vakf, Yay,nlar,, Kayseri, s. 220&229.
- CO KUN, Eyyup. (2005), &lkö retim 4. ve 5. S,n,f Ö retmen ve Ö rencilerinin Yeni Türkçe Dersi Ö retim Program,yla l ilgili Görü leri Üzerine Nitel Bir Ara t,rma&, Kuram ve Uygulamada E itim Bilimleri, S. 2, C. V, s. 421&476.
- GÖÇER, Ali. (2007), &Türkçe Ö retiminde Ölçme ve De erlendirme&. (Ed., Ahmet K,rkk,l,ç-Hayati Akyol), lkö retimde Türkçe Ö retim Yöntemleri, PegemA Yay,nc,l,k, Ankara, s. 431&467.

- GÖZÜTOK, F. Dilek-Akgün, Özcan E.-Karacao lu, Cem. (2005), ö lköretim Programları, n, n Ö retmen Yeterlikleri Aç, s, ndan De erlendirilmesiö, *E itimde Yans, malar VIII: Yeni lköretim Programları, n, De erlendirme Sempozyumu Erciyes Üniversitesi*, Tek, ,k E itim Ara t, rma Geli tirme Vakf, Yay, nlar,, Kayseri, s. 17640.
- GÜNAY, Zahide. (2006), *2005ö2006 Y, l, nda Uygulamaya Ba lanan lköretim Programları, na Yönelik Ö retmen Görü lerinin Çe itli De i kenler Aç, s, ndan Kar, la t, rmal, Olarak ncelenmesi*, (Dokuz Eylül Üniversitesi, E itim Bilimleri Enstitüsü Yay, mlamam, Yüksek Lisans Tezi), zmir.
- GÜNE , Firdevs. (2007), *Türkçe Ö retimi ve Zihinsel Yap, land, rma*, Nobel Yay, n Da , t, m, Ankara.
- KILIÇ, Abdurrahman-Seven, Serdal. (2002), *Konu Alan, Ders Kitab, ncelenmesi*, PegemA Yay, nc, l, k, Ankara.
- MEB (2006), *lköretim Türkçe Dersi (1-5. S, n, flar) Ö retim Program, ve K, la- vuzu*, Devlet Kitaplar, Müdürlü ü Bas, mevi, Ankara.
- SABAN, Ahmet. (2005), *Ö renme Ö retme Süreci Yeni Teori ve Yakla ,mlar*, Nobel Yay, n Da , t, m, Ankara.
- AH NEL, Melek. (2005), öYeni Türkçe Ö retim Program, na Göre Ö renme- Ö retme Ortam, n, n Düzenlenmesiö, *E itimde Yans, malar VIII: Yeni l- köretim Programları, n, De erlendirme Sempozyumu Erciyes Üniversite- si*, Tek, ,k E itim Ara t, rma Geli tirme Vakf, Yay, nlar,, Kayseri, s. 217ö 219.
- ENGÜL, Murat-Yalç, n, Süleyman Kaan. (2004), öOkuma ve Anlama Becerile- rinin Geli tirilmesine Yönelik Olarak Haz, rlanan Bir Model Önerisiö, *Milli E itim Dergisi*, S. 164, s. 36-60.
- TAN, ref-Erdo an, Alaattin. (2004), *Ö retimi Planlama ve De erlendirme*, PegemA Yay, nc, l, k, Ankara.
- TEMUR, Turan (2007), öYeni Türkçe Ö retim Programları, ö, (Ed. Ahmet K, rkk, l, ç-Hayati Akyol), *lköretimde Türkçe Ö retim Yöntemleri*, Pegem A Yay, nc, l, k, Ankara, s. 351ö394.
- YANGIN, Banu. (2005), ö lköretim Türkçe Dersi Ö retim Program, ve K, la- vunun De erlendirilmesiö, *Kuram ve Uygulamada E itim Bilimleri*, C. 5 S. 2, s. 477-516.
- YA AR, efik-Gültekin, Mehmet-Türkan, Burçin-Y, ld, z, Nil-Girmen, P, nar (2005), öYeni lköretim Programları, n, n Uygulanması, na li kin S, n, f Ö - retmenlerinin Haz, rbulunu luk Düzeylerinin ve E itim Gereksinimlerinin Belirlenmesi (Eski ehir li Örne i)ö, *E itimde Yans, malar VIII: Yeni l- köretim Programları, n, De erlendirme Sempozyumu Erciyes Üniversite- si*, Tek, ,k E itim Ara t, rma Geli tirme Vakf, Yay, nlar,, Kayseri, s. 51ö 63.
- YILDIRIM, Muhammet Cevat (2006), öYeni lköretim Program, n, n De erlendirilmesiö, *Gazi Üniversitesi Ulusal S, n, f Ö retmenli i Kongresi (14-16 Nisan 2006)*, C. II, Ankara, s. 261-268.
- YILMAZ, Zeynep (2007), *S, n, f Ö retmenlerine Türkçe Ö retimi*, Nobel Yay, n Da , t, m, Ankara,

EK-1. TÜRKÇE DERS METNİN LEME SÜRECİNDE KULLANILAN BİLGİ TESTİ**1. Aşağıdakilerden hangisi ön hazırlık, ön kapsam, en doğru biçimde açıklar?**

- Ön hazırlık, derse başlamadan önce derste kullanılacak araç ve gereçlerin hazırlanmasıdır.
- Ön hazırlık, öğrencilerin konuyla ilgili ön bilgilerini ortaya çıkarmaya amaçlar.
- Ön hazırlık, okunacak metinle ilgili amaç, belirlendiği amaçtır.
- Ön hazırlık, okunacak metnin konusu üzerinde tartışma yapılarak gerçekleştirilir.
- Ön hazırlık, metni okumadan önce yapılacak tahmin etme çalışmalarıdır.

- I. Harita, çizelge, grafik
II. Resim, fotoğraflar, illüstrasyon
III. Reklam panosu, afiş, köşe yazısı,
IV. Gazete haberi, kitap kapağı, karikatür
V. Trafik işaretleri, emalar, logo

Yukarıdakilerden hangisinde / hangilerinde görsel okuma aracı olmayan bir öğeye yer verilmiştir?

- Yalnız I
- Yalnız III
- II, III
- II, III, IV
- III ve V

3. Aşağıdakilerin hangisi öğretimin araçları ile öğrenme amaçlarında uygulanabilecek etkinliklerden biri değildir?

- Metnin hikâye haritasını çıkarma
- Metinde geçen olaylar, ya da olaylarla ilgili değerlendirme
- Metinle ilgili araştırma konusu belirleme
- Metinde anlatılanlar, diğer derslerle ilgili değerlendirme
- Metinde verilen bilgilerin gerçek yaşamla uygunluğunu tartışma

4. Metin leme sürecinde öğrencini ifade etme amaçlarında hangi dil becerileri kullanılır?

- Konuyu okuma, yazma
- Dinleme, yazma, görsel sunu
- Görsel sunu, yazma, konuşma
- Okuma, dinleme, yazma
- Görsel okuma, konuşma, yazma

5. Öğrencilerin bilgi ve becerilerini ortaya koyarak olumlu cevap, ürün ya da etkinliklere ne denir?

- Ürün dosyası,
- Proje görevi
- Yıllık ödev
- Performans
- Uygulama ödevi

6. İlgili sorularda doğru yanıtın sayısı kaçtır.

II. Aç,k uçlu sorular ö rencinin dü üncelerini organize etmesini sa lar.

III. Aç,k uçlu sorular ö rencinin yarat,c,l, ,n, ortaya koymas,na imkân verir.

IV. Aç,k uçlu sorularda soruya verilen cevap,n kapsam, oldukça s,n,r,l,-d,r.

Aç,k uçlu sorularla ilgili olarak verilen yarg,lardan hangisi / hangileri do - ru de ildir?

- a) I ve II b) II ve III c) I ve IV d) I, III ve IV e) II ve IV

7. A a ,dakilerden hangisi ön bilgileri harekete geçirmeö sürecinde ö retmenin ö rencilere sorabilece i sorulardan biri olamaz?

- a) Trafik kazalar,n, önlemek için insanlara dü en görevler nelerdir?
b) Okulunuzda düzenlenen hangi gezilere kat,ld,n,z?
c) Güzel sanatlar deyince akl,n,za neler geliyor?
d) Metinde anlat,lan göç sorunlar, günümüzde ya an,yor mu?
e) Uzaktaki sevdiklerinizle nas,l haberle iyorsunuz?

8. A a ,daki dinleme kazan,mlar,ndan di erlerine göre farklı olan hangisidir?

- a) Dinleme amac,na uygun yöntem belirler.
b) Dinlediklerini anlamlandı,rmada ön bilgilerini kullan,r.
c) Dinlediklerinin konusunu belirler.
d) Dinledikleriyle ilgili ç,kar,mlar yapar.
e) Dinlerken vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat eder.

9. I) Konu belirlenirken ö rencilerin ön bilgileri ortaya ç,kar,lmal,d,r.

II) Konu, tür ve sunu ekli belirlendikten sonra belirlenmelidir.

III) Konu belirleme çal, malar, 4. s,n,ftan itibaren yap,lmal,d,r.

IV) Konu belirlenirken ö renciler etkin olmal,d,r.

ÖKendini ifade etmeö çal, malar,nda konu belirlemeyle ilgili olarak yukarı,da verilenlerden hangisi / hangileri yanl, t,r?

- a) I-II b) II ó III c) III ó IV d) Yaln,z II e) Yaln,z III

10. A a ,dakilerden hangisi iyi bir de erlendirme sisteminin sa layaca , yararlarından biri olamaz?

- a) Ö rencilerin geli im düzeylerini gösterir.
b) Gelecekteki ö renme sürecini planlamaya yard,mc, olur.
c) Ö rencilerin daha iyi nas,l ö renebilece ini betimlemeye yard,m eder.
d) Ö retim programlar,nda belirtilen yöntemler ve yakla ,mlar,n yeterlili- ini ölçer.
e) Mevcut ö retim programlar,n,n uzun süre kullan,lmas,n, sa lar.

11. Ö rencilerin metinle ilgili ön bilgilerini harekete geçirmeyi amaçlayan kelime çal, malar, a a ,dakilerden hangisidir?

- a) Söz varl, ,n, kullanma
b) Söz varl, ,n, geli tirme
c) Anahtar kelimelerle çal, ma

- d) Kavram haritas,
- e) Anlam, bilinmeyen kelimelerle çal, ma

12. A a ,dakilerden hangisi ögünlük hayatla ili kilendirmeö çal, malar, kapsam,nda, i lenen herhangi bir konuya ili kin ö renci nitelendirmelerinden biri olamaz?

- a) Metinde anlat,lan çocu un durumu arkada ,ma benziyor.
- b) Çevre kirlili i konusunda metinde anlat,lanlarla ayn, dü üncedeyim.
- c) Metinde anlat,lan ileti im bozuklu unu baz, arkada lar,mıla ya ,yorum.
- d) Masaldaki büyücü kahraman gibi ola anüstü güçlerim olabilir.
- e) Metindeki olaylar,n gerçekçi olmad, , dü üncesine kat,lm,yorum.

13. A a ,dakilerden hangisi ökendini ifade etmeö çal, malar,ndaki öamaç belirlemeö a amas,nda sorulabilecek sorulardan biri de ildir?

- a) Bu konuyu niçin seçtiniz?
- b) Bu konuyu neden okuyorsunuz?
- c) Niçin bu konu hakk,nda konu mak istiyorsunuz?
- d) Bu konuyu yazmadaki amac,n,z nedir?
- e) Niçin bu konu ile ilgili görsel sunu yap,yorsunuz?

14. A a ,dakilerden hangisi kelime ö retimi çal, mas, olarak yap,labilecek etkinliklerden biri de ildir?

- a) Metnin ba lam,ndan hareketle kelimenin anlam,n, buldurma
- b) Görsellerden yararlanarak metinde geçebilecek kelimeleri tahmin ettirme
- c) Dinlenen bir metinde anlam, bilinmeyen kelimeleri belirleme
- d) Anahtar kelimelerin ça r, t,rd, , kelimeleri yazma
- e) Kelimelerin yan ve mecaz anlamlar,n, ö retme

15. I) Belli bir konuda bireyin kendisini de erlendirmesi

II) Performans,n de erlendirilmesinde kullan,lan ölçütleri içeren puanlama rehberi

III) Bilgiyi organize etmek ve sunmak için yap,lm, grafiksel araçlar.

IV) Ö rencilerin bir ya da birkaç alandaki çal, malar,n,, harcad, , çabay,, geçirdi i evreleri gösteren ba ar,lar,n,n koleksiyonu

Ölçme ve de erlendirme ile ilgili olarak yukar,da verilen tan,mılar seçeneklerle e le tirildi inde hangi seçenek d, ta kal,r?

- a) Kavram haritas,
- b) Ö renci ürün dosyas,
- c) Öz de erlendirme
- d) Proje ödevi
- e) Dereceli puanlama anahtar,

16. A a ,dakilerden hangisi Türkçe dersinde ödi er derslerle ve ara disiplinlerle ili kilendirmeö a amas,nda ili ki kurulabilecek ara disiplinlerden biri de ildir?

- a) Kariyer Bilinci Geli tirme
- b) Spor Kültürü ve Olimpik E itim
- c) Giri imcilik
- d) nsan Haklar, ve Vatanda l,k
- e) Dil Bilinci

17. Ö rencilerin bir konu, olay ya da sorun hakk,nda dü ünmeleri, çok say,da fikir üretmeleri ve mant,kl, olup olmad, , endi esine kap,lmadan kendilerini ifade etmeleri anlay, ,na dayanan ö renme tekni iö a a ,dakilerden hangisi-dir?

- a) Soru-cevap b) Drama c) Bal,k k,ç, , d) Beyin f,rt,nas, e) Rol oynama

18. I. Metnin ba l, ,
II. Metindeki anlam, bilinmeyen kelimeler
III. Metindeki görseller
IV. Metne ait kavram haritas,
V. Metin içindeki k,sa konu malar

Yukar,dakilerden hangisi veya hangileri ö metni tan,ma ve tahmin et-meö çal, malar,nda kullan,labilir?

- a) I ve II b) I ve III c) III ve IV d) II ve V e) I, III, V

19. Okuma çal, malar,yla ilgili olarak a a ,da verilenlerden hangisi yanl, - t,r?

- a) Okuma yöntemi okumaya ba lanmadan önce belirlenmelidir.
b) Okuma çal, malar,nda en az bir kez örnek okuma yap,lmal,d,r.
c) Örnek okuma, ö retmen taraf,ndan yap,labilece i gibi iyi okuyan ö - renciler taraf,ndan da yap,labilir.
d) Serbest okuma çal, malar,nda ö rencilere sesli okuma yapt,r,lmal,d,r.
e) Payla arak okuma yönteminde metin, ö renciler aras,nda payla t,r,larak ö rencilerin sesli okuma yapmalar, sa lan,r.

20. A a ,dakilerden hangisi ö kendini ifade etmeö çal, malar,ndaki ö tür ve sunu eklini belirlemeö a amas,nda yap,labilecek önerilerden biri olamaz?

- a) Al, veri te mü teri sat,c, ili kilerini drama yoluyla anlatal,m.
b) Atatürk'ün hayat,n, iirlerle anlatal,m.
c) Çevre sorunlar,yla ilgili bir belgesel izleyelim.
d) Telefonun tarihini ileti im teknolojilerinden yararlanarak sunal,m.
e) Trafik kazalar,n, resim, levha ve i aret sembollerinden yararlanarak an-latal,m.

21. A a ,dakilerden hangisi kavram haritalar,n, kullanma amaçlar,ndan biri olamaz?

- a) Kavramlar aras, ili kileri ortaya koyma
b) Metinde verilmeyen yeni bir kavram, ö retme
c) Metin yap,s,n, belirginle tirme
d) Metni anlamay, kolayla t,rma
e) Kavram yan,lg,lar,n, ortaya ç,karma

22. A a ,daki sorulardan hangisi haz,r,l,k çal, malar,ndaki ö amaç belirle-meö a amas,nda kullan,lamaz?

- a) Bu metni neden okuyorsunuz?
b) Bu metinden neler ö renece inizi dü ünüyorsunuz?
c) Bu metnin ana fikri nedir?

- d) Bu metni okumak size neler kazandı,abilir?
- e) Metni okuduktan sonra dü üncelerinizde farklı,olabilece ine inan,yorumusunuz?

23. Aşağıdakilerden hangisi özetin inceleme amaçları, en doğru ifade eden yargıdır?

- a) Metnin görsel öğeleri, başlıklar ve kısımların paragrafların iliştirildiği süreç
- b) Metni tanıma ve metin üzerinde tahmin çalmalar, yapma süreci
- c) Bir metnin içeriği ile ilgili sorulara cevap verme süreci
- d) Metindeki anahtar kelimelerin ve anlam, bilinmeyen kelimelerin bulunduğu süreç
- e) Bir metnin anlam, bulma, üzerinde düşünme, çıkarımlar yapma ve değerlendirme süreci

24. Belli bir kişi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme eklemlerinde gözlenen, duygusal bir hazırlık halini veya eğitimini ölçmek için kullanılan ölçme aracı, aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Değerlendirme ölçeği
- b) Algı ölçeği
- c) Tutum ölçeği
- d) Performans ölçeği
- e) Duygu ölçeği

25. Aşağıdakilerin hangisi ösöz varlığı, geliştirme amaçları,ndan biri değildir?

- a) Örencilere kelimelerin mecaz anlamlarını öğretmek
- b) Örencilerin yeni öğrendikleri kelimeleri yazılarda kullanmalarını sağlamak
- c) Örencilere kelimenin yan anlamlarını öğretmek
- d) Örencilere karşı anlamlı kelimeleri öğretmek
- e) Örencilere yakın anlamlı kelimeleri öğretmek

- 26.**
- I. Örencinin ön bilgilerine
 - II. İlgilenen metnin konusuna
 - III. Örenci merkezli bir çalma olması
 - IV. Daha önce hiç yapılmamış bir çalma olması

Türkçe derslerinde bir öğretim konusu belirlenirken yukarıda verilenlerden hangisine / hangilerine dikkat edilmelidir?

- a) I ve II b) I ve III c) Yalnız III d) II ve IV
- e) I, II ve III

- 27.**
- I) Konu dışına çıkmadan konuşur.
 - II) Dinleyicilerle göz teması kurar.
 - III) Sesine duygu tonu katar.
 - IV) Konu dışına gereksiz hareketlerden kaçınır.
 - V) Kelimeleri doğru telaffuz eder.

EK: 2. TÜRKÇE DERS METİN İNCELEME SÜRECİNDE İLK KURSU İÇİN BELİRTİLEN TABLOSU

NO	A MA	TESTTEK MADDE NO	Toplam
A.	HAZIRLIK		
1.	Ön Hazırlık	1	6
2.	Zihinsel Hazırlık		
2.1	Ön Bilgileri Harekete Geçirme	7	
2.2	Anahtar Kelimelerle Çalışma	11	
2.3	Metni Tanıma ve Tahmin Etme	18	
2.4	Amaç Belirleme	22	
2.5	Tür, Yöntem ve Teknik Belirleme	29	
B.	Anlama		
1.	Görsel Okuma	2	6
2.	Dinleme	8	
3.	Okuma	19	
4.	Anlam, bilinmeyen kelimelerle çalışma	14	
5.	Metni inceleme	23	
6.	Söz Varlığı, İnanma, Geliştirme	25	
C.	Metin Aracılığıyla Öğrenme	3	
1.	Günlük Hayatla İlgili İnceleme	12	4
2.	Diğer Derslerle ve Ara Disiplinlerle İlgili İnceleme	16	
3.	Araştırma	26	
Ç.	Kendini ifade Etme	4	
1.	Zihinsel Hazırlık		8
1.1	Ön Bilgileri Harekete Geçirme-Konu Belirleme	9	
1.2	Amaç Belirleme	13	
1.3	Yöntem ve Teknikleri Belirleme	17	
1.4	Tür ve Sunu şeklini Belirleme	20	
2.	Kurallar, Uygulama	27	
3.	Konu Tanıma, Yazma ve Görsel Sunu	28	
4.	Söz Varlığı, İnanma, Kullanma	30	
D.	Ölçme ve Değerlendirme	5, 6, 10, 15, 21, 24	6
TOPLAM			30